

บทที่ 5

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาลักษณะปัญหาการปรับตัว และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยพิจารณากลุ่มประชากรทั้งหมด จำแนกตามเพศและหลักสูตร

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2538 ใน 3 หลักสูตร มีจำนวนทั้งหมด 254 คน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา ปรับปรุงมาจากแบบสำรวจปัญหาการปรับตัวของนิสิตของสุภาพรรณ โคตรจรัส (2524) ซึ่งมีค่าความเที่ยง .983 และผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 3 สัปดาห์ และหาคุณภาพของแบบสำรวจ โดยหาค่าความเที่ยง (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach 1960) ได้ค่าความเที่ยง .977

ลักษณะของแบบสำรวจปัญหาของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ หลักสูตร คณะแผนกเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 เป็นรายการปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา จำนวน 220 ข้อ วัดปัญหาการปรับตัว 11 ด้าน โดยมีจำนวนข้อในแต่ละด้าน จำนวน 20 ข้อ การตอบรายการปัญหาและความต้องการแต่ละข้อ พิจารณาตอบในลักษณะมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ดังนี้

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เป็นปัญหาเลย

หมายเลข 2 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าเป็นปัญหา หรือเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย

หมายเลข 3 หมายถึง เป็นปัญหามากกลาง

หมายเลข 4 หมายถึง เป็นปัญหามาก

หมายเลข 5 หมายถึง เป็นปัญหามากที่สุด

รายการปัญหาการปรับตัวของนักศึกษา 11 ด้าน มีดังนี้

- (1) ด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย
- (2) ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย
- (3) ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ
- (4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
- (5) ด้านอารมณ์และส่วนตัว
- (6) ด้านการปรับตัวทางเพศ
- (7) ด้านบ้านและครอบครัว
- (8) ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา
- (9) ด้านการปรับตัวทางการเรียน
- (10) ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา
- (11) ด้านหลักสูตรและการสอน

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียด

และหลักการตอบแบบสอบถาม แก่นักศึกษา ทั้ง 3 หลักสูตร ด้วยตนเอง แล้วจึงนำมาตรวจวิเคราะห์ต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้

5.5.1 วิเคราะห์คะแนนปัญหาการปรับตัว โดยหาค่าร้อยละ

5.5.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัญหาการปรับตัวรวม ปัญหาการปรับตัวในแต่ละด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

5.6 ผลการวิจัย

5.6.1 ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังนี้

5.6.1.1 นักศึกษาโดยส่วนรวมประสบปัญหามากที่สุด ในด้านหลักสูตรและการสอน ถึงร้อยละ 64.07 และด้านการปรับตัวทางการเรียน ร้อยละ 64.00 ประสบปัญหาค่อนข้างมากคือ ในช่วงร้อยละ 60.89 ลงมาถึงร้อยละ 59.78 ในด้านอารมณ์และส่วนตัว และด้านกิจกรรมทางสังคม และนันทนาการ ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 45.90 ลงมาถึงร้อยละ 28.51 ในด้านสุขภาพและพัฒนากายทางร่างกาย ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านศีลธรรมจรรยา และศาสนา ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.6.1.2 นักศึกษาชาย ประสบปัญหามากที่สุด ในด้านหลักสูตรและการสอน ถึงร้อยละ 65.81 ประสบปัญหาค่อนข้างมาก คือในช่วงร้อยละ 61.58 ลงมาถึงร้อยละ 59.23 ในด้านการปรับตัวทางการเรียน ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ และด้านอารมณ์และส่วนตัว ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 40.91 ลงมาถึงร้อยละ 29.19 ในด้านการปรับตัวทางเพศ ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.6.1.3 นักศึกษาหญิง ประสบปัญหามากที่สุดในการปรับตัวทางการเรียน ถึงร้อยละ 70.73 ประสบปัญหาค่อนข้างมาก คือในช่วงร้อยละ 62.96 ลงมาถึงร้อยละ 59.94 ในด้าน

อารมณ์และส่วนตัว ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 45.83 ลงมาถึงร้อยละ 27.61 ในด้านสุขภาพ และพัฒนาการทางร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.6.1.4 นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ประสบปัญหามากที่สุดในด้านหลักสูตรและการสอน ถึงร้อยละ 63.69 ประสบปัญหาค่อนข้างมาก คือในช่วงร้อยละ 60.53 ลงมาถึงร้อยละ 57.91 ในด้านการปรับตัวทางการเรียน ด้านอารมณ์และส่วนตัว และด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 45.74 ลงมาถึงร้อยละ 27.00 ในด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย ด้านการปรับตัวทางเพศ ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.6.1.5 นักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล ประสบปัญหามากที่สุดในด้านการปรับตัวทางการเรียน ถึงร้อยละ 68.75 ประสบปัญหาค่อนข้างมาก คือในช่วงร้อยละ 62.44 ลงมาถึงร้อยละ 56.42 ในด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ และด้านหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 46.02 ลงมาถึงร้อยละ 26.14 ในด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.6.1.6 นักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม ในด้านหลักสูตรและการสอน ถึงร้อยละ 82.68 และด้านการปรับตัวทางการเรียน ร้อยละ 82.44 ประสบปัญหาค่อนข้างมากคือ ในช่วงร้อยละ 75.85 ลงมาถึงร้อยละ 61.59 ในด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา และด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกาย ตามลำดับ ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย คือในช่วงร้อยละ 48.78 ลงมาถึงร้อยละ 37.68 ในด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านบ้านและครอบครัว ซึ่งเป็นปัญหาที่น้อยที่สุด ตามลำดับ

เห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คือเกือบทุกประเภทของกลุ่มตัวอย่าง ประสบปัญหามากที่สุดในด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการปรับตัวทางการเรียน ประสบปัญหาน้อยที่สุดในด้านบ้านและครอบครัว ประสบปัญหาค่อนข้างมาก ในด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา

ประสบปัญหาค่อนข้างน้อย ในด้านการสุขภาพและพัฒนาร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านบ้านและครอบครัว

5.6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

5.6.2.1 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด พบว่า

(1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในแต่ละคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาการปรับตัวด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านบ้านและครอบครัว ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา และด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6.2.2 เมื่อพิจารณากลุ่มตัวอย่างตามเพศ ในนักศึกษาชาย พบว่า

(1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในแต่ละคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาการปรับตัวด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา ด้านบ้านและครอบครัว ด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านการปรับตัวทางเพศ และด้านหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6.2.3 ในนักศึกษาหญิง พบว่า

- (1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในแต่ละคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาด้านสุขภาพและพัฒนาร่างกาย มีความสัมพันธ์ทางลบ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6.2.4 เมื่อพิจารณาตามหลักสูตร ในนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร สาธารณสุขศาสตร์ พบว่า

- (1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในแต่ละคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัญหาด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ด้านบ้านและครอบครัว และด้านหลักสูตรและการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6.2.5 ในนักศึกษาหลักสูตรทันตภิบาล พบว่า

- (1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในแต่ละคู่ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- (3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.6.2.6 ในนักศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม พบว่า

(1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของปัญหาการปรับตัว ทั้ง 11 ด้าน ในปัญหาด้านหลักสูตรและการสอน กับ ด้านสุขภาพและพัฒนากายทางร่างกาย ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านกิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านอารมณ์และส่วนตัว ด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา และด้านการปรับตัวทางการเรียน ปัญหาด้านอนาคตเกี่ยวกับอาชีพและการศึกษา กับ ด้านสุขภาพและพัฒนากายทางร่างกาย ด้านการเงินและที่อยู่อาศัย ด้านอารมณ์และส่วนตัว และด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ปัญหาด้านการปรับตัวทางการเรียน กับด้านศีลธรรมจรรยาและศาสนา ไม่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวรวม ทั้ง 11 ด้าน กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านทั้ง 11 ด้าน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.7 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษามีปัญหาการปรับตัวในด้านหลักสูตรและการสอน การปรับตัวทางการเรียน อยู่ในอันดับต้น ๆ ในทุกกลุ่มตัวอย่าง จึงควรจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เน้นการแก้ปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาในปัญหาที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.7.1 งานให้คำปรึกษาและแนะแนว

5.7.1.1 ควรมีระบบบริการเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักศึกษา เช่น ด้านปัญหาการปรับตัว นิัยและทัศนคติทางการเรียน ลักษณะบุคลิกภาพของนักศึกษา ฯลฯ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สำรวจและทำความรู้จักตนเองด้วยความสมัครใจ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์แนะแนว ในการให้คำปรึกษาและแนะแนว

5.7.1.2 ควรส่งเสริมให้อาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำนักศึกษาในด้านวิชาการ ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจในหลักสูตร ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนานิสัยในการเรียน วิธีการเรียน การแบ่งเวลาในการเรียน เสริมสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ขึ้นในวิทยาลัย

5.7.2 งานกิจกรรมนักศึกษา

5.7.2.1 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ควรปรับปรุงและเพิ่มเติมสถานที่และอุปกรณ์เพื่อการพักผ่อนและสันทนาการของนักศึกษา

5.7.2.2 ควรมีการประสานงานที่ดีในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวิทยาลัยให้สอดคล้องกัน

5.7.2.3 ให้นักศึกษามีโอกาสร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและปลูกฝังคุณธรรมที่พึงประสงค์ ฝึกการเข้าสังคม การยอมรับผู้อื่น การทำงานร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการเป็นผู้นำ-ผู้ตาม พัฒนาให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีน้ำใจ มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ฯลฯ

5.7.3 การจัดกระบวนการเรียนการสอน

5.7.3.1 ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีระบบการสอนกันเอง (ติวเตอร์) โดยรับสมัครนักศึกษาที่มีความสนใจและมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ให้เพื่อนที่มีพื้นฐานไม่ดี

5.7.3.2 การจัดจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นเรียน ควรมีจำนวนนักศึกษาในปริมาณพอเหมาะ ไม่ควรมีจำนวนนักศึกษามากเกินไป ทำให้ขัดขวางการเรียนรู้ของนักศึกษา และทำให้นักศึกษาเกิดความเบื่อหน่าย

5.7.4 กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่แล้ว อาทิเช่น การแข่งขันกีฬาสีภายในวิทยาลัย การแข่งกีฬาประเพณีวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น กับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น การประกวดโฟล์คซอง การประกวดร้องเพลง การออกค่ายอาสาพัฒนา ชนบท กิจกรรมในชมรมต่าง ๆ เป็นต้น ควรส่งเสริมให้ดำเนินการต่อไป

5.8 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.8.1 ควรมีการวิจัยปัญหาการปรับตัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ค้นตัวแปรเพื่อทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.8.2 ควรมีการศึกษาการปรับตัวเฉพาะด้านที่นักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวมาก เพื่อจะได้เข้าใจถึงสาเหตุและทราบข้อมูลที่สามารถนำไปให้ความช่วยเหลือนักศึกษาต่อไป

5.8.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

5.8.4 ควรศึกษาลักษณะการปรับตัวของนักศึกษา และค้นหาผู้ที่มีแนวโน้มในการปรับตัวได้ไม่ดี เพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทัน่วงที

5.8.5 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษาตัวแปรทางอารมณ์อื่น ๆ ร่วมกัน โดยตัวแปรทางอารมณ์อื่น ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน เป็นต้น

5.8.6 ควรมีการศึกษาวิจัยในการทำนายตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวของแต่ละคน